

Прикази

Стандарди у Европској унији

Слободно кретање робе, као један од основних циљева на јединственом тржишту Европске уније у великој мери зависи од уједначавања стандарда и техничких захтева у државама чланицама. Национална законодавства садрже велики број стандарда, па је у Унији приступљено њиховом уједначавању.

У ЕУ постоје два система стандарда - обавезни и необавезни. Обавезне стандарде усваја Унија кроз директиве - њихове одредбе чланице морају у одређеном року унети у своја национална законодавства тако да њихова примена постаје на тај начин обавезна. Државе не могу доносити нове стандарде који би противречили одредбама директиве, осим у изузетним случајевима који се свode на заштиту потрошача или природне околине, те јавног реда и безбедности, заштите здравља, како је то предвиђено члановима 30 и 36 Римског уговора.

Необавезни стандарди, тзв. европски стандарди (*European Standards - EN*) основа су новом приступу овом подручју. Овај систем поставља основне захтеве у погледу квалитета производа, и предлаже необавезан начин за њихову примену, те омогућава поједностављен поступак утврђивања усклађености са стандардом, који важи у целој Унији.

Необавезне стандарде сачињавају три европске организације за стандардизацију: Европски одбор за стандардизацију (*Europeean Committee for Standardization*), Европски одбор за стандардизацију у области електротехнике (*European Committee for Electrotechnical Standardization*) и Европски институт за телекомуникацијске стандарде (*European Telecommunications Stanards Institute*).

У систему стандарда Европске уније су и стандарди других међународних организација (на пример *ISO*).

Маја 1985. Европски савет је донео Резолуцију о новом приступу стандардизацији (*Resolution of New Approach to Technical Harmonization and Standardization*). У њој су спојена два основна принципа - принцип уједначавања стандарда и технич-

ких захтева, те начело узајамног признавања резултата испитивања и сертификарања на целом тржишту. Резолуција уводи следећа начела:

- сва роба на јединственом тржишту мора обавезно испуњавати тзв. основне захтеве, који су садржани у директивама са основним захтевима (до сада је донето 17 директива),

- техничке услове основних захтева из директива, које морају испуњавати производи и начин означавања производа који те захтеве испуњавају, утврђују европске организације за стандардизацију доносећи европске стандарде,

- употреба европских стандарда за произвођаче је добровољна, али се сматра корисном; постоји претпоставка да сви производи који су произведени у складу са њима испуњавају основне захтеве из директива,

- усклађеност са европским стандардима може се утврђивати у било којој земљи чланици; на овај начин, производ стиче могућност да носи ознаку *CE* (*CE marking*) која важи као потврда усклађености са европским стандардом у свим државама Уније и не треба је накнадно доказивати (уколико нека држава тврди да роба не одговара стандарду, терет доказивања ове неусклађености лежи на њој).

Други важан корак на овом подручју у Европској унији је било доношење Резолуције о глобалном приступу стандардизацији (*Resolution of Global Approach to Technical Harmonization and Standardization*) децембра 1989. Основне новине које је увела ова Резолуција су:

- употреба модула (стандардних мерила), који прописују поступање произвођача и надлежног органа у поступку утврђивања усклађености производа са европским стандардом (има их осам, означених словима од *A* до *H*),

- општа употреба европских стандарда који се односе на увођење квалитета (*EN ISO 9000*) и захтеви које морају испуњавати надлежни органи у поступку усклађености са овим стандардима (*EN 45000*),

- подстицање споразумевања о узајамном признавању необавезних тестова и сертификата у оквиру Европске организације за тестирање и сертификарање.